

Boh nemluvňa, slabý, všemohúci

P. Frederick W. Faber

24. decembra 2020 ✝ Cirkev

Predstavme si nejaký výjav, v ktorom by sme pozorovali božstvo betlehemskeho Nemluvňata. Presuňme sa na púšť, kde sa nachádza menej tvorov, ktoré by nás rozptyľovali, a tie ktoré tam sú, sú tej najpokojenejšej povahy, a to tak samé od seba ako aj tým, že je ich tak málo, pričom sú plné myšlienok, ktoré nás privádzajú k Bohu. Môžeme tam zvolať všetkých tvorov sveta, aby ozdobili a osvetlili slávne vlastnosti Dieťaťa Boha. Panna Mária a svätý Jozef sú práve uprostred púšte na úteku do Egypta, sú unavení, avšak teraz už menej úzkostliví, pretože Palestína zostala ďaleko za nimi.

Je to samo o sebe ohromujúcim tajomstvom: Stvoriteľ utekajúci pred svojím vlastným tvorom a tak opustený. Iba dve bytosti sú s ním, aby opatrovali jeho stvorenú prirodzenosť, a títo dvaja vynikajú tak neobyčajnou svätosťou, že sú divmi tvorstva nielen až do konca sveta, ale naveky. Predstavme si niekoľko akáciových stromov s riedkym lístím, tvoriacich takmer ostrov na javisku púšte, medzi nimi studničku obrúbenú mdlou zeleňou a niekoľko plaziacich sa rastlín púšte a koldokola nič, len lesknúca sa plocha žltého piesku, rozprestretého ako nekonečná levia koža. Mária nežne kladie dieťa na vyprahnutý piesok, do tieňa, ktorý vrhá akácia, neďaleko okraja studne, zatiaľ čo sa slnko nakláňa k západu a vychádzajúci mesiac je plný jasného svetla. Pristúpme v duchu, aby sme sa poklonili.

Keď pozrieme na Dieťa, prekvapí nás jeho podoba s matkou. Táto podoba je jedným z jeho závojov a taktiež, dobre zvážené, jedno z jeho odhalení, zjavujúc skutočnú veľkosť jeho matky a zjavujúc ono božstvo, k obrazu ktorému bol človek pôvodne stvorený, a žiadny človek nie je takým jeho obrazom ako on, pretože všetci ostatní boli len obrazmi jeho stvorenej prirodzenosti, obrazmi Božími ich prostredníctvom. Takto aj ľudská tvár Ježišova bola nevýslovne božská.

Čo môže byť slabšie a bezmocnejšie než to malé a bezbranné dieťa, ktoré muselo hneď v prvých mesiacoch svojho života podniknúť krutú cestu do Egypta? A predsa i táto slabosť a táto mdloba sú plné tajomstva. V jeho slabosti vidí viera jeho Všemohúcnosť. Tento maličký je nekonečný ako nepredstaviteľné more a akú hroznú moc predpokladá takáto nekonečnosť. Musíme nazvať jeho moc mocou, pretože nemáme iného slova, ktorým by sme vyjadrili onú zvrchovanosť, ktorá naše najvyššie predstavy o moci skôr zneuctuje, než aby ich správne ocenila. Je niečím, čo dosahuje neobyčajné a bezmenné výšiny, prevyšujúce druh akýchkoľvek mysliteľných divov. Zahŕňa v sebe nemysliteľné hlbiny a možnosti ľahkej, obrovskej a neurčiteľnej sily, ktorá sa nachádza v malom nepatrnom telíčku, zabalenom v látkach a ležiacom na piesku. Je unavené, pretože bolo celý týždeň na cestách, úbohé a neplačúce Nemluvňa, štvané ľuďmi, ako keby bolo púštnym zverom, ktorého je treba zabiť.

A predsa, čím viac ho uznávame ako silného, neúnavného Stvoriteľa, ktorý budoval hory, skrotil moria, zapálil sopky. Je to on, kto vybudoval mohutné svety zo stále plynúceho tkaniva prvkov a starostlivo pozoruje všetky tieto deje ležiac na piesku. Ako tak leží na piesku, prichádza na neho spánok. Bol večný a

bez počiatku, bol starý celú večnosť, než sa začalo stvorenie a nikdy nepoznal premeny. Zavrel oči pred slnečným svetlom a ocitol sa v tme. A predsa to nie je pre neho noc, pretože ho poznáme ako Svetlo, ku ktorému sa nemožno priblížiť. Keby Boh zavrel oči na jediný okamih, prestal by existovať všetok stvorený život. Všetka hmota a duch by sa zrútili, prestal by existovať čas i priestor, ktoré by boli pochované okamžite do všeobecného hrobu všetkých vecí. V svojom synovi však Boh skutočne zaspal.

Prebudil sa a plače. Prebúdza sa ten, ktorého bdelosť nemôže prestať, plače ten, kto je nekonečnou a nestvorenou radosťou. Všetky slasti, na ktoré môžeme pomyslieť alebo ich pomenovať, nesmierne, hlboké, bohaté, nevýslovne, stále sú v ňom alebo ešte lepšie, on je radosťou, ktorá všetky ostatné radosti prevyšuje. Popravde i dokonalosti všetkých pomyselných radostí by boli nedokonalosťou jeho radosti a blaženosti. Všimnite si malého vtáčika, ktorý sa napije z ohromnej plochy jazera a potom sa vráti do hniezda na striebornej jedli. Tak bude nekonečný počet anjelov a ľudí večne piť z nesmiernych prúdov radosti na samom okraji bytosti tohto Nemluvniatka a nebude tým viac vyčerpané a ani ho neubudne.

Dieťa je naozaj vážnom v nepohodlných látkach, ktorými je ovinuté, ale v tomto väznovi v detskom tele na piesku uznávame a uctieame Boha. Je to on, kto je večnou slobodou sveta. On, kto sa rozprestiera nad mrakmi a západmi slnka, nad veľkými hviezdami, desivými rozmermi nebeských galaxií a nemá konca, prevyšuje všetky možnosti priestoru vo veľkosti svojej jednoduchosti. Keď ním vyplníme prázdne priepasti svetov, ktoré si dokážeme predstaviť, ani tak si nedokážeme predstaviť veľkosť Toho nemluvniatka, ktoré ležalo na piesku. Ale či sú jeho slzy tichými slzami, či vydáva výkriky ako ostatné deti, vždy cítiť hlas Večného, hlas, ktorý Písmo prirovnáva k hukotu mnohých vôd. Keď je bez slov, aj tak sme svedkami úchvatného zjavenia, na ktoré sa nedá zabudnúť.

Pozorujme jeho chudobu, ktorá sa dovoľáva najnežnejšej sústrasti a najzbožnejších slz. V chudobe malého dieťaťa i v chudobe Márie a Jozefa sa klaniame velebnosti, ktorej sa klaňajú aj chóry nebeské a chvejú sa. Dieťa menom Ježiš je chudobné, no jeho bohatstvo je nevyčerpatelné a nevypočítateľné. On je plnosť stvorenia, z ktorého milióny nových hladujúcich a smädných tvorov môžu čerpať potravu pre svoj duchovný život, a predsa sa toto žriedlo nedokáže vyčerpať.

V Dieťati, ktoré leží pri prsníku svojej matky, sa klaniame ako nám prikazuje cirkevný hymnus Bohu, ktorý kŕmi svet a všetky tvory zaopatruje potravou. Divoké zvieratá v ich brlohoch, ryby v moriach, vtáky v lesoch, hmyz pod kôrou stromov, všetkých ľudí, či už boháčov alebo chudobných.

Nemluvniatko na piesku sa usmieva a jeho úsmev je výrazom jeho nevypočítateľnej dokonalosti v podivuhodnej jednote ľudskej tváre. Úsmevy prejavujú povahu a v úsmeve Nemluvniatka sa prejavuje povaha Najsvetlejšieho. Je to úsmev toho, ktorý snáď práve v túto chvíľu súdi nejakú dušu a zachraňuje ju svojím milosrdenstvom. Je to úsmev toho, ktorý vidí peklo a udržuje ho v poriadku, živí jeho plamene svojimi rozsudkami, ktoré práve vydáva, rozmnožuje jeho zúfale obyvateľstvo k oslave svojej spravodlivosti. Je to úsmev, v ktorom môžeme zahliadnuť, rovnako ako zapadajúce slnko na veži, odlesk veľkého uctievania na nebesiach. Aký je to úžasnutý pohľad v jeho očkách, keď sa usmieva.

Čomu sa však možno čudovať? Pozná všetkých, všetky srdcia a do všetkých srdcí vidí. Jeho pohľad odhalí všetky tajomstvá, jeho oko bez námahy obsiahne jedným pohľadom všetky ríše sveta, všetky duchovné i rozumové kráľovstvá. On vie, čo si myslí každý anjel alebo duša, pozná všetky myšlienky minulosti, uložené

v knihách i v nevýslovnom mlčaní najhlbšieho premýšľania. Vidí každé zrnko piesku v púšti, každého tvora. Vidí aj Kalváriu a desivú jednotvárnosť umučenia plného zmien, vidí aj nás s našimi hriechmi a nediví sa, napriek tomu, že v podobe Nemluvňaťa sa dokáže dívať očami čudujúceho sa dieťaťa.

Aké zvláštne nároky na našu úctu kladie každý rys jeho tváre. Ústočká, ktoré jeho matka Mária bozkáva, sú ústami, ktoré nakoniec vyslovia aj neodvolateľný rozsudok. Jeho ústa, teraz ružové sviežosťou raného detstva, budú o niekoľko rokov bledé, vyprahnuté a potriesnené krvou na Kríži. Nehovorme však len o jednotlivých rysoch, ale o celej kráse, ktorá je obrazom jeho Božstva. Dieťa na piesku, zabalené v látkach je pravou krásou Otca, krásou, ktorú Otec vidí, krásou k Slovu. My hriechom pošpinení tvorovia, ktorí sa sotva vyhrabali zo svojej biedy na výslň Božieho zľutovania, vidíme len dieťa v jeho krehkej kráse na piesku. Čo však videla jeho matka, Panna Mária a pestún sv. Jozef vo svojej svätosti?

Slnko však náhle zapadá. Už zapadlo, Mária a Jozef padajú na kolená, aby sa modlili. Nemodlia sa zakrývajúci si tvár rukami, ako veriaci, ktorí sa dívajú na Svätostánok. Modlia sa ale k malému dieťaťu, ktoré Panna Mária položila na piesok. Nemá domov ten, ktorého dľaň je domovom všetkých tvorov. *Verbum caro factum est – A slovo sa telom stalo*. Táto radosť je radosťou všetkej zeme. Je to tajomstvo, v jeho medziach sa všetky ostatné tajomstvá ocitnú vo svetle. Toto tajomstvo zviditeľňuje neviditeľného Kráľa všetkých tajomstiev, tajomstiev Najsvätejšej Trojice. Je to božstvo Slova, ktorému sa Mária a Jozef v modlitbe klaňajú. Ale Panna Mária i Svätý Jozef sa nepribližujú k tomu tajomstvu tak ako my. My sme si museli cestu k Nemu nahmatať, aby sme sa presvedčili svojimi dotykmi, ktoré obmedzujú a zároveň rozširujú naše predstavy. Panna Mária a svätý Jozef videli pána Ježiša jednoduchším a vyšším spôsobom, ktorý prislúchal ich svätosti a výsade ich blízkosti k Bohu. Mali skutočnú a účinnú vieru, že Pán Ježiš je Boh, hlbšie chápali jeho dokonalosť.

Čím hlbšie prenikáme týmto tajomstvom, tým skutočnejším sa nám zdá byť tajomstvo Najsvätejšej Sviatosti oltárnej, tým vznešenejšou je velebnosť Panny Márie a sv. Jozefa. Prirovnania bývajú vo veciach posvätných zriedkakedy verné, síce by sme mohli takmer povedať, že Betlehem je viac pobožnosťou k Božstvu Pána než Kalvária a predsa je to jeho božstvo, ktoré je dušou každého tajomstva jeho utrpenia. Dielo *Zjavenie najsvätejšieho Dieťaťa* od ctihodnej Margaréty z Beaune sa začína slovami: *Verbum caro factum est*, napísanými zlatými písmenami na dlani jeho ruky. Tieto slová sú akýmsi symbolom toho, čím má byť naša pobožnosť k najsvätejšiemu Detstvu. Máme túžiť, aby náš Pán učinil nám duchovne to, čo urobil svätej Márii Magdaléne z Pazzi hmotne, do jej srdca boli tieto slová takisto vyryté.

Sám Ježiš povedal sv. Gertrúde, že vždy, keď sa kresťan úctivo pokloní, keď sú tieto slová vyslovené, že za neho obetuje večnému Otcovi všetko ovocie svojho najsvetlejšieho človečenstva a pri istej príležitosti, z vnuknutia Božieho, strávila ctihodná Margaréta z Beaune niekoľko hodín tým, že jednoducho opakovala tieto mocné slová, aby vyprosila od večného Otca zľutovanie pre rúhačov. Podobne nám prikazuje Cirkev, aby sme pokľakli vždy, keď hovoríme tieto slová denne v poslednom evanjeliu pri oltári.

Dnes si musíme dávať veľký pozor na svoju vieru v Božstvo Pána. Herézy alebo zanedbávajú človečenstvo nášho požehnaného Pána alebo zanedbávajú jeho Božstvo. V dnešnej dobe ľudia obľubujú, ak sa rozvíjajú ľudské rysy v Kristovi. Hovoria v prázdnej vystatovačnosti posledných dní o vyvýšení a prirodzenosti ľudskej stránky Ježiša Krista. Takto pre neveriaci ľud nemá náboženstvo ani fakty, ani náuku v presnom slova zmysle, ale len symboly a názory. V hvezdárstve sa ľudia radujú, keď môžu pochybnú hmlovinu rozložiť v

jasne rozlíšené hviezdy, ale v teológii tento postup otáčajú. Tu by radi zaviedli neurčitost' a chcú v poznaní Boha vytvoriť beztvárny a nejasný systém, v ktorom by mohli teoretizovať a dohadovať sa tak, ako sa im páči, čo je však nesprávne. Láska k neurčitosti vo veciach náboženských je namierená proti skutočnej viere, ktorá sa stáva pre mnohých nepohodlnou. Z našej strany musí byť teda duch nápravy neustále na stráži, aby poskytol svoju slabú pomoc aj pri obrane cti nášho Pána proti útokom, ktoré sa na Nehu a jeho učenie podnikajú. Dogma zaisťuje našej viere rozumný charakter, preto musíme vrúcne uctievať večné Slovo.

Ale na púšti u Márie, Jozefa a Nemluvniatka takmer prosíme za prepáčenie i toho chvíľkového pohľadu na zlý svet. Rýchly súmrak mizne. Nočný vietor žalostne kvíli nad púšťou, všetko okrem divých zvierat a chudobných tulákov bez prístrešia je vo svojich domovoch. Ale dnes je sám Stvoriteľ jedným z chudobných tulákov bez prístrešia. Nemá domov ten, ktorého dlaň je domovom všetkého tvorstva. Nemá domov ten, ktorého srdce je večným domovom všetkých anjelských duchov a všetkých ľudských duší. Je bez domova ten, ktorý je sám domovom onoho večného Otca, ktorého lono je zároveň jeho vlastným večným domovom.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/boh-nemluvna/>